

Kreativetsforskaren Samuel West från psykologiska institutionen vid Lunds universitet.

Lekfulla medarbetare – allt annat är puckat

Publicerad: 2011-04-13 21:31

Ändrad: 2011-04-13 21:31

Innovation är hett. Snart sagt alla hyfsat stora företag säger att de är innovativa, men frågan är om de verkligen är det. För att arbeta innovativt behöver medarbetare tid och rum för kreativitet – för att få vara lekfulla.

EXEMPEL [Pimp up my patient](#) [Karate på jobbet](#)

Kreativetsforskaren *Samuel West* från psykologiska institutionen vid Lunds universitet arbetar med att hitta mätbara sätt för organisationer att öka medarbetarnas kreativitet.

- Alla pratar om kreativitet och innovationer. Om att det är centralt i den nya ekonomin annars tar kineserna över allt. Det är en massa ord, men det är inte många som lever upp till det.

LEKA FÖR ATT UTVECKLAS

Han menar att kreativa medarbetare behöver utrymme för att få vara lekfulla. Att leka som vuxen och dessutom under arbetstid är näst intill tabu i Sverige. Trots att leken är nödvändig för utveckling.

- Vår hjärna utvecklas som mest när vi är barn och det är under leken som barnen testar och utforskar världen. När vi blir äldre blir vi ”seriösa” och då avtar utvecklingen.

FÅ FÖRETAG SATSAR KREATIVT

De finns få exempel på företag som ger medarbetarna en chans att fortsätta utvecklas genom att fritt få testa och utforska nya idéer. Två välkända är Google, vars medarbetare får lägga 20 procent av arbetstiden på lekfulla nyskapande projekt, och Scania, vars medarbetare får lägga 10 procent. Vanligare är att anlita en kreativitetskonsult och under en workshop eller kickoff låta medarbetarna leka.

- Att leka två - tre gånger per år och hoppas på att få igång medarbetarnas kreativitet är lika puckat som att träna på gym två - tre gånger per år och hoppas på att få större muskler. Om de genuint menar att de är innovativa företag måste ledningen inte bara tillåta utan även uppmuntra medarbetarna att vara lekfulla på jobbet.

INGENJÖRER VILL EXPERIMENTERA

I ingenjörsyrken ingår att hitta lösningar på problem, att utveckla nya produkter och tjänster eller att hitta orsaken till tekniska fel och rätta till dem. Under decennier har ramarna för ingenjörernas arbete snävats in. Många har hög tidspress, produktcyklerna blir bara kortare och kraven på tillgänglighet allt högre. Det är inte så gynnsamma förhållanden för att kunna vara kreativ.

- Det är tragiskt och inte isolerat för ingenjörer utan en verklighet i många yrken. Som yrkesgrupp har ingenjörer ofta en medfödd lekfullhet. De tycker om att experimentera, att prova sig fram och testa nya lösningar. Den lekfullheten skolas bort i klassrummen och stressas bort i arbetslivet. Kräver man nyskapande av sina medarbetare kan man inte köra på i gamla strategier längre.

TILLÅTET ATT TESTA NYTT

Kreativitet är att se nya möjligheter. I lekfulla sammanhang kan ingenjörer testa nya idéer och alternativa lösningar utan att det blir allvar. Det är tillåtet och ofarligt under lek. De kan testa annat också som påverkar arbetsklimatet. Under förevändning att det är på lek, kan medarbetare lättare ifrågasätta saker, bryta invanda mönster och förbättra företagskulturen. Det här har Samuel West studerat i sin pågående studie.

- Jag har fått överraskande resultat. Man har länge trott att det är tryggheten i gruppen som gör det möjligt för medarbetare att vara lekfulla, men i själva verket är det tvärtom. Leken ger trygghet och ett tillåtande arbetsklimat. Man får tänka det otänkta, säga det osagda.

BRYTA NER HIERARKIER

Om personalen lekt tillsammans, främjar det relationerna i seriösa sammanhang.

- I leken är alla lika. Det bryter ner hierarkiska strukturer. Ta till exempel en arbetsplats som spelar innebandy tillsammans. Jag tror att det underlättar och bereder väg för en kultur där alla åsikter är tillåtna och dessutom ger det medarbetare som bidrar till verksamheten och inte stagnerar.

FLOW ÄR NÄSTAN LEK

Om nu lek som begrepp i arbetslivet nästan är tabubelagt, kan man undra hur närbesläktat det är med begreppet "flow". Om du har flow betyder det att du glömmer tid och rum och blir

uppslukad av din arbetsuppgift. Det du gör känns meningsfullt, är utmanande men samtidigt möjligt att lösa.

- Det är intressant att du nämner flow. Gurun som myntade begreppet ”flow”, forskaren *Mihaly Csikszentmihalyi*, kallade ursprungligen flow för lek. Han stötte på motstånd när han skulle benämna sina resultat i ord som lek och ändrade det till ordet flow. Jag kan lägga till en sak. För att ett tillstånd av flow ska vara lek måste det vara roligt också.

IMPROVISERA PÅ JOBBET

Ett annat begrepp som är helt okej i arbetslivet är att kunna improvisera och anpassa sig till situationen. Det är till och med önskvärt att man har den förmågan. Hur nära lek ligger improvisation?

- Det ligger verkligen nära. Absolut. Att improvisera är att träna sina kreativa muskler. I min forskning har jag studerat improvisationsteater. Många av deras övningar och tekniker är väldigt lika de som kreativitetskonsulter använder för att få människor att släppa loss. Att improvisera handlar om att göra något oförberett, kan vara fånigt och är ofta humoristiskt. Den som improviserar tar risken att ha fel. Det är väldigt lekfullt.

För att företagen ska leva upp till de fina orden om innovativa verksamheter behöver de tillåta medarbetarna att vara lekfulla under arbetstid. Allt annat är puckat.

Av: Helena Thorén, helena.thoren@axlainformation.se

Ansvarig utgivare: Terje Andersson, terje.andersson@ingenjorsamfundet.se

Pimp up my patient

Publicerad: 2011-04-13 21:42

Ändrad: 2011-04-13 21:43

Kreativitetsforskaren *Samuel West* har studerat nattsköterskor på intensivvårdsavdelningen på ett sjukhus utanför Stockholm. De vårdar mycket sjuka patienter som ofta är medvetslösa. I hemlighet tog de med skönhetsprodukter och annat hemifrån för att piffa upp patienterna. De fixade håret, klippte naglarna, sminkade och pysslade om dem. De hade roligt under nattpasset och anhöriga fick en vackrare familjemedlem att besöka nästa dag.

Karate på jobbet

Publicerad: 2011-04-13 21:43

Ändrad: 2011-04-13 21:44

Ett annat exempel är en Systembolagsbutik där personalen plockade upp flaskor ur lådor och ställde dem i hyllorna. Ett monotont jobb. En kille började leka en lek. När han plockat upp en hel låda och skulle vika ihop den, slog han ett karateslag på baksidan och samtidigt som han lät som en kampsportare. Det där spred sig. Det var kul och fånigt – och de plockade upp ur lådorna dubbelt så fort.